



# PÓST- OG FJARSKIPTASTOFNUN

## Ákvörðun nr. 38/2014

**Úttekt Póst- og fjarskiptastofnunar á verklagsreglum Nova ehf. um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna um fjarskipti.**

### I.

#### Almennt

Póst- og fjarskiptastofnun hefur viðtæku eftirlitshlutverki að gegna á íslenskum fjarskiptamarkaði og hefur umsjón með framkvæmd laga, nr. 81/2003, um fjarskipti, sbr. 2. mgr. 2. gr. þeirra. Þá hefur stofnunin eftirlit með því að starfsemi fjarskiptafyrirtækja sé í samræmi við lög og afleiddar réttarheimildir sem um starfsemina gilda, sbr. 4. gr. laga, nr. 69/2003, um Póst- og fjarskiptastofnun. Stofnuninni er skylt að fylgjast með að starfsemi fjarskiptafyrirtækja uppfylli þau skilyrði sem ákvæði fjarskiptalaga, og reglna settra með stoð í þeim, kveða á um. Þannig getur stofnunin, til að framfylgja eftirlitshlutverki sínu, m.a. hafið skoðun á ákveðnum atriðum í starfsemi fjarskiptafyrirtækja að eigin frumkvæði.

Póst- og fjarskiptastofnun hefur nú gert úttekt, sem framkvæmd var af Capacent ehf., á framfylgni Nova ehf., sem og fjögurra annarra fjarskiptafyrirtækja, á 42. gr. fjarskiptalaga og á verklagsreglum félagsins um meðferð persónuupplýsinga og eyðinga ganga, sbr. 7. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga.

Að mati Póst- og fjarskiptastofnunar er niðurstaða úttektar Capacent ehf. mjög afgerandi og jákvæð. Ekki fundust í úttekt Capacent ehf. nein *meiriháttar frábrigði* sem kölluðu á tímasetta áætlun til endurbóta eða eftirfylgni af hálfu úttektaraðila. Líkt og gerð verður grein fyrir í ákvörðun þessari fann úttektaraðili einungis tvö *minniháttar frábrigði* er mögulega vörðuðu 42. gr. fjarskiptalaga nr. 81/2003. Að lokinn málsmeðferð Póst- og fjarskiptastofnunar er niðurstaðan sú að Nova ehf. hafi staðist úttekt stofnunarinnar á verklagsreglum félagsins um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna, sbr. 7. mgr. 42. gr. laga, nr. 81/2003.

## II. Lagaumhverfi

### 2.1 Almenn

Í IX. kafla laga nr. 81/2003, um fjarskipti er fjallað um vernd persónuupplýsinga og friðhelgi einkalífsins. Er í 42. gr. laganna fjallað um gögn um fjarskipti, meðferð þeirra og eyðingu en í ákvæðinu segir:

*Gögnum um fjarskiptaumferð notenda sem geymd eru og fjarskiptafyrirtæki vinnur úr skal eyða eða gera nafnlaus þegar þeirra er ekki lengur þörf við afgreiðslu ákveðinnar fjarskiptasendingar.*

*Gögn um fjarskiptanotkun sem nauðsynleg eru til reikningsgerðar fyrir áskrifendur og uppgjörs fyrir samtengingu má geyma þar til ekki er lengur hægt að vefengja reikning eða hann fyrnist.*

*Þrátt fyrir ákvæði 1. og 2. mgr. skulu fjarskiptafyrirtæki, í þágu rannsókna sakamála<sup>1</sup> og almannaöryggis, varðveita lágmarksskráningu gagna um fjarskiptaumferð notenda í sex mánuði. Lágmarksskráningin skal tryggja að fjarskiptafyrirtæki geti upplýst hver af viðskiptavinum þess var notandi tiltekins símanúmers, IP-tölu eða notandanafns, jafnframt því að upplýsa um allar tengingar sem notandinn hefur gert, dagsetningar þeirra, hverjum var tengst og magn gagnaflutnings til viðkomandi notanda. Fjarskiptafyrirtæki skal tryggja vörslu framangreindra gagna og er óheimilt að nota eða afhenda umræddar upplýsingar öðrum en lögreglu eða ákærvaldi í samræmi við ákvæði 3. mgr. 47. gr. Eyða ber umferðargögnumum að þessum tíma liðnum enda sé ekki þörf fyrir þau á grundvelli 2. mgr.*

*Með samþykki áskrifanda er fjarskiptafyrirtæki heimilt að vinna úr gögnum skv. 1. mgr. vegna markaðssetningar fjarskiptaþjónustu eða framboðs á virðisaukandi þjónustu að því leyti sem nauðsynlegt er fyrir slíka þjónustu eða markaðssetningu. Samþykki má afturkalla hvenær sem er.*

*Þjónustuveitandi skal upplýsa áskrifendur fyrir fram um hvaða gögn um fjarskiptanotkun eru tekin til úrvinnslu og hversu lengi úrvinnsla mun standa.*

*Úrvinnslu gagna samkvæmt þessari grein skulu þeir einir sinna sem eru undir stjórn fjarskiptafyrirtækja og sjá um gerð reikninga eða stjórnun fjarskiptaumferðar, fyrirsurnir notenda, uppljóstrun misferlis, markaðssetningu fjarskiptaþjónustu eða virðisaukandi þjónustu og skal úrvinnslan einskorðast við það sem er nauðsynlegt í þágu slíkrar starfsemi.*

*Fjarskiptafyrirtæki skulu setja sér verklagsreglur um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna í samræmi við ákvæði þessarar greinar og skilyrði sem Persónuvernd kann að setja.*

Ákvæðið fjallar í fyrsta lagi um eyðingu og geymslu fjarskiptaumferðarupplýsinga, sbr. 1.-3. og 7. mgr. ákvæðisins, og í öðru lagi um vinnslu þeirra, sbr. 4.-6. mgr. ákvæðisins og byggir að mestu leyti á 6. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og Ráðsins 2002/58/EB um vinnslu persónuupplýsinga og um verndun einkalífs á sviði rafrænna fjarskipta. Reglur Evrópusambandsins á þessu sviði eiga sér nokkra sögu og hefur verið talin þörf á að grípa til verndarráðstafana svo ekki sé brotið gegn friðhelgi einkalífs. Með tilskipun nr. 2002/58/EB (og forvera hennar) voru meginreglur, sem settar voru fram í tilskipun nr. 95/46/EB, um vernd einstaklinga í tengslum við vinnslu persónuupplýsinga og um frjálsa miðlun slíkra upplýsinga, yfirfærðar í sértækar reglur fyrir fjarskiptasviðið og eru ákvæði hennar viðbót og nánari

umfjöllun um ákvæði síðarnefndu tilskipunarinnar, sbr. 2. mgr. 1. gr. og 4. lið inngangsorða tilskipunar nr. 2002/58/EB.

Við gildistöku fjarskiptalaga árið 2003 innihélt ákvæði 42. gr. fimm málsgreinar en árið 2005 tóku gildi lög um breytingu á lögum um fjarskipti, nr. 81/2003, sem breytti ákvæðinu með þeim hætti að við bættust tvær nýjar málsgreinar, þ.e. nógildandi 3. mgr., sem kveður á um varðveislu lágmarksskráningu gagna um fjarskiptaumferð í sex mánuði, og nógildandi 7. mgr. sem kveður á um skyldu fjarskiptafyrirtækja að setja sér reglur um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna.

## *2.2 Varðveisla og eyðing gagna um fjarskiptaumferð*

### 2.2.1 Meginregla 1. mgr. 42. gr. um eyðingu upplýsinga

Fyrsta málsgrein 42. gr. felur í sér þá meginreglu að fjarskiptafyrirtækjum er skylt að eyða gögnum um fjarskiptaumferð eða gera þau nafnlaus þegar þeirra er ekki lengur þörf við afgreiðslu ákveðinnar fjarskiptasendingar. Frá þessari kröfu er þó að finna tvær undanþágur. Í fyrsta lagi þá er fjarskiptafyrirtækjum heimilt að geyma þau gögn sem nauðsynleg eru til reikningsgerðar fyrir áskrifendur og uppgjörs fyrir samtengingu þar til ekki er lengur hægt að vefengja reikning eða hann fyrnist, sbr. 2. mgr. ákvæðisins. Í öðru lagi er fjarskiptafyrirtækjunum skylt, í þágu rannsókn sakamála og almannaöryggis, að varðveita ákveðna lágmarksskráningu gagna um fjarskiptaumferð í sex mánuði, sbr. 3. mgr. ákvæðisins.

Í frumvarpi er varð að fjarskiptalögum árið 2003 kemur fram að 1. mgr. ákvæðisins geri þá kröfu að gögnum um fjarskiptaumferð áskrifenda sé eytt eftir að þeirra er ekki þörf við stýringu og afgreiðslu fjarskiptanna. Segir í athugasemdunum að við „ ... *sendingu hvers konar fjarskipta verða til í netum og stoðkerfum ýmsar upplýsingar, t.d. um leiðir sem valdar hafa verið fyrir sambandið hverju sinni, lengd þeirra, tímasetningu og magn* ... “ en ekki sé nauðsynlegt að geyma öll þessi gögn eftir að samband hefur verið rofið. Í ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar nr. 29/2011 kom fram sú afstaða stofnunarinnar að þessar upplýsingar væru almennt taldar vera þær „ ... *tengiupplýsingar sem verða til í fjarskiptaneti og greiðslukerfum fjarskiptafyrirtækja vegna fjarskiptanotkunar viðskiptavina og liggja til grundvallar gjaldfærslu fyrir þjónustuna*“.

Ákvæðið fjallar um geymslu, vinnslu og aðra meðhöndlun umferðargagna og byggir, líkt og áður segir, á 6. gr. persónuverndartilskipun Evrópusambandsins á sviði fjarskipta nr. 2002/58/EB. Í 6. gr. hennar er fjallað um umferðargögn, þ.e. gögn sem unnin eru í þeim tilgangi að flytja fjarskiptasendingu á rafrænu fjarskiptaneti eða til að gefa út reikninga vegna þess, sbr. b lið 2. mgr. 2. gr. tilskipunarinnar. Er í 1. mgr. 6. gr. kveðið á um eyðingu umferðargagnanna eða aðskilnað þeirra frá nafni áskrifanda um leið og þau eru ekki lengur þörf til að senda fjarskiptasendingu, sbr. þó undanþáguákvæði annarra málsgreina ákvæðisins. Er í þeim málsgreinum að finna samhljóða undanþágu og í 2. mgr. 42. gr., þ.e. að heimilt er að vinna úr gögnum sem nauðsynleg eru til útgáfu reikninga en slík vinnsla er þó einungis heimil til loka þess tímabils þegar lögum samkvæmt er hægt að vefengja reikning eða krefjast greiðslu.

Í 26. gr. inngangsorða tilskipunarinnar kemur einnig fram að gögn um áskrifendur, sem notuð eru á rafrænum fjarskiptanetum til að koma á tengingum og til að senda upplýsingar,

innihalda upplýsingar um einkalíf einstaklinga og snerta rétt þeirra til að samskiptin séu bundin trúnaði eða þau snerta réttmæta hagsmuni lögaðila. Kemur líka fram að slík gögn megi aðeins geyma að því marki sem nauðsynlegt er til að veita þjónustuna, gefa út reikninga og innheimta gjöld fyrir samtenginu og einungis í takmarkaðan tíma. Samkvæmt 29. lið inngangsorðanna er fjarskiptafyrirtækjum þó heimilt að vinna umferðargögn um áskrifendur í einstökum tilvikum og eins þau umferðargögn sem nauðsynleg eru vegna útgáfu reikninga til koma upp um og stöðva svik sem felast í ógreiddri notkun rafrænu fjarskiptaþjónustunnar.

Þannig er markmið 42. gr. að tryggja einkalíf áskrifenda með sem bestum hætti og er, að mati Póst- og fjarskiptastofnunar, nauðsynlegt að samlesa ákvæðið með tilliti til 47. gr. fjarskiptalaga en saman er þessum ákvæðum ætlað að tryggja fjarskiptaleynd, sbr. 5. gr. framangreindrar tilskipunar. Þannig ber fjarskiptafyrirtækjum að eyða innihaldi fjarskiptasendingar án tafar eftir afgreiðslu hennar. Eins skulu fjarskiptafyrirtækin uppfylla afdráttarlausu kröfu 42. gr. laganna, þ.e. að upplýsingum um fjarskiptaumferð sé eytt eða þau gerð nafnlaus þegar þeirra er ekki lengur þörf við afgreiðslu hennar nema þegar undanþáguákvæði 2. og 3. mgr. eiga við.

Að mati Póst- og fjarskiptastofnunar er nokkuð ljóst hvað átt er við eyðingu gagna skv. 1. mgr. ákvæðisins. Aftur á móti er fjarskiptafyrirtækjum heimilt að gera þau nafnlaus en að mati stofnunarinnar verður að telja að í því felist að gögnin séu gerð ópersónugreinanleg, þ.e. að umferðargögnin verði með engum hætti rakin til viðkomandi áskrifanda. Þannig verða fjarskiptafyrirtæki sem einungis gera upplýsingar um fjarskiptaumferð nafnlausar að tryggja að með engum hætti sé hægt, eftir að nafnleysi er tryggt, að upplýsingarnar verða tengdar aftur við viðkomandi áskrifanda. Svo markmiði um fjarskiptaleynd og friðhelgi einkalífs sé náð og virt er það mat Póst- og fjarskiptastofnunar að ekki sé einungis um nafn notenda að ræða í þessu samhengi heldur allar upplýsingar sem geta persónugreint hann, svo sem kennitala, heimilisfang o.s.frv.

#### 2.2.2 Undanþága 2. mgr. 42. gr. vegna reikningagerðar

Í 2. mgr. ákvæðisins kemur fram að geyma megi gögn um fjarskiptanotkun, sem nauðsynleg eru til reikningsgerðar fyrir áskrifendur og uppgjörs fyrir samtengingu, þar til ekki er lengur hægt að vefengja reikning eða hann fyrnist. Í athugasemdum við frumvarp er varð að fjarskiptalögum kemur fram að þótt eyða bera gögnum um fjarskiptaumferð feli 2. mgr. í sér heimild til að geyma þann hluta gagnanna sem nauðsynlegur er fyrir gerð reikninga. Sú heimild gildi til þess tíma þegar reikningur verður ekki vefengdur eða hann fyrnist.

Í framangreindri ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar nr. 29/2011 komst stofnunin að þeirri niðurstöðu að hámarks varðveislutími fjarskiptaumferðarupplýsinga geti að hámarki verið sex mánuðir þegar reikningur hefur verið greiddur. Þessar upplýsingar, sem reikningar byggja á, séu gjaldfærsluupplýsingar sem í eðli sínu eru persónurekjanlegar. Í samandreginni niðurstöðu stofnunarinnar segir varðveislutími fjarskiptaumferðarupplýsinga, skv. 2. mgr. ákvæðisins, skuli afmarkaður á almennan á sjálfstæðan hátt og eingöngu á grundvelli brýnnar nauðsynjar, svo sem til þess að geta brugðist við vefengingu reiknings innan hæfilegs tíma frá því hann hefur verið greiddur. Sá tími, geti að mati stofnunarinnar, að hámarki verið sex mánuðir, enda gildi lengri varðveislutími fyrir reikninga sem eru í vanskilum. Þannig skuli eyða

upplýsingum eða gera þær ópersónugreinanlegar við lok skilgreinds varðveislutíma hafi reikningur verið greiddur.

Í ákvörðun stofnunarinnar er vísað til álits svo kallaðs 29. gr. starfshóps sem settur var á fót á grundvelli 29. gr. tilskipunar nr. 95/46/EB, sbr. 30. gr. hennar og 3. mgr. 15. gr. tilskipunar nr. 2002/58/EB. Er honum ætlað að vera samráðsvettvangur allra persónuverndarstofnana innan EES-svæðisins, að fjalla um vernd persónuupplýsinga og stuðla að einsleitri framkvæmd löggjafarinnar. Í 48. lið inngangsorða tilskipunarinnar 2002/58/EB kemur fram að við beitingu hennar geti verið gagnlegt að líta til reynslu þessa starfshóps en í áliti starfshópsins nr. 1/2009 kemur fram sú afstaða hans að sex mánaða varðveislutíma fjarskiptaumferðarupplýsinga, vegna reikningagerðar og mögulegrar vefengingar á þeim, sé nægjanlegur, hóflegur og sanngjarn varðveislutími.<sup>1</sup>

### 2.2.3 Skylda til varðveislu lágmarksskráningar skv. 3. mgr. 42. gr.

Líkt og áður segir kom ákvæði 3. mgr. ákvæðisins inn með breytingarlögum árið 2005 og hefur að geyma undanþágu frá 1. mgr. ákvæðisins. Ákvæðið er sett með vísan til heimildarákvæðis 1. mgr. 15. gr. áðurnefndrar tilskipunar, sbr. 1. mgr. 6. gr. hennar,<sup>2</sup> og gerir 3. mgr. fjarskiptafyrirtækjum skylt, í þágu rannsókna sakamála og almannaöryggis, að varðveita lágmarksskráningu gagna um fjarskiptaumferð notanda í sex mánuði. Slík lágmarksskráning skal tryggja að fjarskiptafyrirtæki geti upplýst hver af viðskiptavinum þess var notandi tiltekins símanúmer, IP-tölu eða notandanafns, jafnframt því að upplýsa um allar tengingar sem notandinn hefur gert, dagsetningar þeirra, hverjum var tengst og magn gagnaflutnings til viðkomandi notanda. Eftir þennan sex mánaða tíma er fyrirtækjunum jafnframt skylt að eyða þeim sé þeirra ekki enn þörf á grundvelli 2. mgr. greinarinnar, þ.e. vegna vanskila.

Undanþáguákvæði 3. mgr. var sett að ósk ríkislögreglustjóra og miðar að því að tryggja lögreglu og ákærvaldi nægjanlegt svigrúm til að upplýsa brot að uppfylltum skilyrðum ákvæða sakamálalaga nr. 88/2008. Er fjarskiptafyrirtækjum jafnframt óheimilt að nota eða afhenda umræddar upplýsingar öðrum en lögreglu eða ákærvaldi, sbr. núgildandi 7. mgr. 47. gr. fjarskiptalaga.<sup>3</sup> Í athugasemdum við umrætt breytingarlagafrumvarp segir að eftirfarandi gögn séu nauðsynleg til að tryggja að upplýsa megi brot sem framan eru á internetinu:

#### *1. Gögn um hver sé notandi tiltekins fjarskiptatækis.*

*\* Tölva sem tengist netinu og er auðkennd með IP-tölu, tryggja þarf að hægt sé að finna hver er notandi IP-tölnnar á hverjum tíma og varðveita þarf skrár með þessum upplýsingum,*

*\* IP-tölur kunna að vera breytilegar þannig að tímasetning á notkuninni er skilyrði þess að hægt sé að tengja hana ákveðnum áskrifanda eða notanda. Tenging er þá gerð þannig að þegar viðkomandi viðskiptavinur tengist fær hann úthlutað IP-tölu úr safni internetþjónustuaðilans sem hann hefur yfiráð yfir,*

<sup>1</sup> Opinion 1/2003 of the Article 29 Data Protection Working Party on the storage of traffic data for billing purposes.

<sup>2</sup> Síðar tók gildi tilskipun Evrópuþingsins og Ráðsins nr. 2006/24/EC.

<sup>3</sup> Í ákvæði 3. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga er vísað til 3. mgr. 47. gr. laganna. Breytingar hafa verið gerðar á síðarnefndu greininni, sbr. lög nr. 39/2007, um breytingu á lögum um fjarskipti nr. 81/2003, þar sem fjórum málsgreinum var bætt inn í 47. gr. fjarskiptalaga. Þessar breytingar leiða að tilvísun 3. mgr. 42. gr. ætti að vera í 7. mgr. 47. gr.

*\* IP-tala þarf að vera rekjanleg til síma eða annars fjarskiptatækis sem áskrifandi notar til að tengjast inn á kerfi internetþjónustuaðila og áfram út á netið. Til þess að hægt sé að staðfesta hvar tenging á uppruna sinn þarf internetþjónustuaðili að varðveita skrá um úr hvaða símanúmeri eða öðru fjarskiptatæki viðkomandi tengist inn á tölvukerfi hans,*

*\* óskráð farsímanúmer og símanúmer geta valdið vanda í þessu efni þegar tengst er internetþjónustuaðila með farsíma með frelsiskorti og óskráðu símanúmeri.*

*2. Gögn um hverjum hann tengist. Við hvaða IP-tölur á viðkomandi samskipti, tengingar? Þegar leiða á í ljós tengsl við ákveðna starfsemi eða aðila, t.d. dreifingu barnakláms, þarf að vera hægt að sanna hvort viðkomandi tengdist ákveðinni IP-tölu.*

*3. Gögn um hvenær átti sú tenging sér stað. Nauðsynlegt til að finna samhengi atburða við tengingar viðkomandi.*

*4. Gögn um hversu lengi tenging vari. Atvik geta átt sér stað nokkru eftir að tengingu er komið á, e.t.v. einhverjum klukkustundum.*

*5. Gögn um hversu mikið af gögnum var flutt á milli aðila.*

Í frumvarpinu var lagt til að geymslutími þessarar lágmarksskráningu gagna sem fjarskiptafyrirtækjum væri skylt að varðveita yrðu tólf mánuðir. Í þinglegri meðferð þáverandi samgöngunefndar var gerð sú breyting á frumvarpinu og varðveislutíminn var stytur úr tólf mánuðum niður í sex mánuði. Taldi meiri hluti nefndarinnar að í ákvæðinu vægust á almannahagsmunir og réttur einstaklinga til persónuverndar og á grundvelli meðalhófs og m.t.t. til umsagnar Persónuverndar við frumvarpið, sem taldi tólf mánaða varðveislutíma ekki samrýmast meðalhófssjónarmiðum sem viðra bæri við meðferð persónuupplýsinga, var gerð framangreind breytingartillaga á frumvarpinu, sem síðar var samþykkt af þinginu.

Að öllu framangreindu virtu er ljóst að mati Póst- og fjarskiptastofnunar að rík áhersla er lögð á að tryggja með sem bestum hætti friðhelgi einkalífs einstaklinga þegar kemur að fjarskiptanotkun þeirra. Ákvæði 42. gr. og 47. gr. fjarskiptalaga og framangreindrar tilskipunar Evrópusambandsins gera þá kröfu að innihald fjarskiptasendinga sé ekki geymt og upplýsingum um fjarskiptaumferð skuli að eytt þegar reikningur hafi verið greiddur eða verði ekki vefengdur, þ.e. að hámarki eftir sex mánuði. Annað gildir um reikninga í vanskilum. Þá nær skylda 3. mgr. 42. gr. til varðveislu lágmarksskráningar í þágu rannsókna sakamála og almannaöryggis jafnframt til sex mánaða tímabils og skal eytt að því loknu. Þannig ættu ekki að finnast neinar persónugreinanlegar upplýsingar um fjarskiptaumferð í kerfum fjarskiptafyrirtækja að sex mánuðum liðnum nema þegar reikningur hefur ekki verið greiddur.

#### 2.2.4 Krafa 7. mgr. 42. gr. um gerð verklagsreglna

Ákvæði 7. mgr. 42. gr. kom inn með breytingarlögum árið 2005. Í ákvæðinu er set sú skylda á fjarskiptafyrirtæki að þau setji sér verklagsreglur um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna í samræmi við ákvæði 42. gr. og skilyrði sem Persónuvernd kann að setja.

Í athugasemdum við frumvarp það er varð að umræddum breytingarlögum segir að um nýmæli sé að ræða og það sé í samræmi við athugasemdir sem m.a. Persónuvernd hefur sett

fram um meðferð og eyðingu gagna í vörslum fjarskiptafyrirtækjanna. Samkvæmt ákvæðinu skulu fjarskiptafyrirtækin setja sér verklagsreglur um hvernig sé staðið að þessum málum í starfsemi þeirra og um eyðingu gagna.

### 2.3 Vinnsla gagna um fjarskiptaumferðarupplýsingar

#### 2.3.1 Heimild til úrvinnslu upplýsinga um fjarskiptaumferð

Í 4.-6. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga er fjallað um mögulega vinnslu gagna um fjarskiptaumferð, skv. 1. mgr. ákvæðisins, vegna markaðssetningar fjarskiptaþjónustu eða framboðs á virðisaukandi þjónustu, að því leyti sem nauðsynlegt er fyrir slíka þjónustu eða markaðssetningu. Slík vinnsla er háð samþykki áskrifenda sem hann getur afturkallað hvenær sem er. Áður en úrvinnsla hefst skal fjarskiptafyrirtækið upplýsa áskrifendur um hvort tveggja hvaða gögn um fjarskiptanotkun eru tekin til úrvinnslu sem og hversu lengi úrvinnslan mun standa. Þá eru jafnframt sett ákveðin skilyrði um hverjir geti komið að úrvinnslunni og við hvað hún skuli einskorðast.

Í athugasemdum við framvarp er varð að fjarskiptalögum segir að þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. um eyðingu fjarskiptaumferðarupplýsinga sé fjarskiptafyrirtæki heimilt, að fengnu samþykki áskrifanda, að vinna úr gögnunum. Sem dæmi um vinnslu eru leiðbeiningar um ódýrustu kosti í þjónustunni, upplýsingar um leiðir, upplýsingar um götu- og vegaumferð, veðurspár og ferðamannaupplýsingar. Segir jafnframt að krafa sé „ ... gerð um það að þjónustuveitandi upplýsi áskrifendur eða notendur fyrir fram um hvaða gögn hann ætlar að taka til vinnslu og hversu lengi unnið verður úr gögnunum í þeim tilgangi sem heimilaður hefur verið.“

Í áðurnefndri 6. gr. tilskipunar Evrópusambandsins er einnig fjallað um þessa heimild til að vinna úr umræddum gögnum, sbr. 2.-5. mgr. greinarinnar. Eru ákvæðin efnislega samhljóða 4.-6. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga, og kveða á um sömu og skilyrði. Er einungis heimilt að vinna úr gögnum um fjarskiptaumferð þegar áskrifandi eða notandi hefur gefið fyrirfram samþykki sitt fyrir vinnslunni. Krafa er gerð um að þjónustuveitandi upplýsi áskrifanda og notenda um þær tegundir umferðargagna sem unnin eru og um það hve lengi vinnslan varir og, áður en samþykki er fengið, í þeim tilgangi sem kveðið er á um í 3. mgr. ákvæðisins, þ.e. markaðslegum tilgangi og við veitingu virðisaukandi þjónustu.

Í 26. lið inngangsorða tilskipunarinnar er að finna frekari umfjöllun um þessa mögulegu vinnslu. Þar segir að öll frekari vinnsla gagna um áskrifendur, sem eru notuð á rafrænum fjarskiptanetum til að koma á tengingum og til að senda upplýsingar, sem fjarskiptafyrirtæki kann að hafa hug á, í því skyni að markaðssetja rafræna fjarskiptaþjónustu eða veita virðisaukandi þjónustu, er einungis leyfileg hafi áskrifandi „ ... veitt samþykki sitt á grundvelli rétttra og ítarlegra upplýsinga frá veitanda rafrænnar fjarskiptaþjónustu, sem er öllum aðgengileg, um það hvers konar frekari vinnslu hann áformar og um rétt áskrifandans til að veita ekki eða afturkalla samþykki sitt fyrir slíkri vinnslu.“ Þá er jafnframt tilgreint að umferðargögnum, sem notuð eru til markaðssetningar eða til að veita virðisaukandi þjónustu, skuli einnig eytt eða þau aðskilin frá nafni eftir að þjónustan hefur verið veitt. Eins er tilgreint í tölulíðnum að fjarskiptafyrirtæki skuli ávallt upplýsa áskrifendur um það hvers konar gögn þeir eru að vinna, tilgang vinnslunnar og tímalengd hennar. Í 29. lið inngangsorðanna segir svo að þjónustuveitanda sé heimilt að vinna umferðargögn um áskrifendur og notendur í

einstökum tilvikum ef nauðsynlegt er til að greina tæknibilanir og villur í fjarskiptasendingum, til að gefa út reikninga og til að koma upp um og stöðva svik sem felast í ógreiddri notkun fjarskiptaþjónustu. Þá segir í 30. lið inngangsorða að kerfi til að bjóða fram fjarskiptanet og fjarskiptaþjónustu skuli hönnuð þannig að magni nauðsynlegra persónuupplýsinga sé haldið í algjöru lágmarki. Hvers konar starfsemi sem gangi lengra en að senda fjarskiptasendingar og skrifa reikning fyrir þeim skuli byggð á samanlögðum umferðargögnum sem ekki væri hægt að tengja áskrifendum eða notendum.

### 2.3.2 Samþykki áskrifanda fyrir vinnslu upplýsinga um fjarskiptaumferð

Í athugasemdum við frumvarpið er varð að fjarskiptalögum árið 2003 er áréttað að heimild til úrvinnslu gagna um fjarskiptaumferð, í tilgangi markaðssetningar fjarskiptaþjónustu eða vegna framboðs á virðisaukandi þjónustu, sé einungis heimil ef áskrifandi eða notandi, sem gögnin eru um, hafi veitt samþykki sitt fyrir fram. Hugtakið *samþykki* er ekki skilgreint í fjarskiptalögum en í f -lið 2. mgr. 3. gr. títtnefndrar tilskipunarinnar segir að samþykki notanda eða áskrifanda samsvari samþykki skráðs aðila í tilskipun nr. 95/46/EB, sbr. og 17. lið inngangsorða tilskipunar nr. 2002/58/EB.

Í 7. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga, sem byggir á h -lið 2. gr. tilvitnaðrar tilskipunar nr. 95/46/EB, er *samþykki* skilgreint með eftirfarandi hætti:

„Sérstök, ótvíræð yfirlýsing sem einstaklingur gefur af fúsum og frjálsum vilja um að hann sé samþykkur vinnslu tiltekinna upplýsinga um sig og að honum sé kunnugt um tilgang hennar, hvernig hún fer fram, hvernig persónuvernd er tryggð, um að honum sé heimilt að afturkalla samþykki sitt o.s.frv.“

Hugtakið *samþykki* má jafnframt finna í 46. gr. fjarskiptalaga, sem fjallar um óumbeðin fjarskipti, og byggt er á 12. gr. sömu tilskipunar Evrópusambandsins nr. 2002/58/EB. Póst- og fjarskiptastofnun hefur í fjölmörgum ákvörðunum sínum, er varða túlkun á 46. gr. fjarskiptalaga, skilgreint hvað felst í hugtakinu *samþykki* í skilningi framangreindar tilskipunar og 46. gr. laganna.

Í ákvörðunum Póst- og fjarskiptastofnunar er varðar óumbeðin fjarskipti og skilgreiningu á hugtakinu er litið til álita áður nefnds 29. gr. starfshóps. Í áliti hans nr. 5/2004, er lýtur að túlkun hugtaksins *samþykki* vegna óumbeðinna fjarskipta, kemur fram að samþykki sem veitt er sem hluti af almennu samþykki á skilmálum samnings, svo sem áskriftarsamnings þar sem samþykkis er óskað fyrir markaðspóst, verður jafnframt að uppfylla framangreind skilyrði tilskipunar 95/46/EB. Hefur starfshópurinn talið að svo að samþykki teljist uppfylla kröfur tilskipunar 95/46/EB, verði samþykkið að fela í sér ákveðna athöfn af hálfu hlutaðeigandi svo það teljist vera ótvírætt, sbr. áliti hópsins nr. 15/2011.<sup>4</sup> Að mati Póst- og fjarskiptastofnunar verður ekki lagður annar skilningur í hugtakið samkvæmt 42. gr. fjarskiptalaga enda byggja ákvæðin á sömu tilskipun.

<sup>4</sup> Opinion 15/2011 on the definition of consent frá 13. júlí 2011. Bls. 12 og 24-25.



### III. Málavextir

#### 3.1 Ósk Póst- og fjarskiptastofnunar um verklagsreglur

Líkt og greint var frá í upphafi ákvörðunar þessarar hefur Póst- og fjarskiptastofnun nú gert úttekt á verklagsreglum fimm stærstu fjarskiptafyrirtækja hér á landi sem settar eru á grundvelli 7. mgr. 42. gr. og hlítingu félaganna við ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga. Þann 1. október 2011 fékk stofnunin sent afrit af verklagsreglum félagsins sem settar höfðu verið á grundvelli framangreinds ákvæðis og í samræmi við ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar nr. 23/2011, varðandi brot Nova ehf. á trúnaðarskyldum samkvæmt 26. gr. fjarskiptalaga. En í ákvörðunarorðum segir að Nova ehf. skuli setja sér verklagsreglur um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna í samræmi við ákvæði 7. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga og skilyrði sem Persónuvernd kann að setja. Reglurnar skyldu bornar undir PFS til samþykktar eigi síðar en 1. október 2011.

Það var svo í kjölfar þess að brotist inn vefkerfi Fjarskipta hf. aðfararnótt 30. nóvember 2013, sem leiddi til þess að persónuupplýsingar um þúsundir viðskiptavina félagsins, sem þar höfðu verið varðveittar, komust í hendur óviðkomandi aðila og síðar birtar á internetinu, að Póst- og fjarskiptastofnun óskaði eftir því að Nova ehf. endurskoðaði og uppfærði tilgreindar verklagsreglur sínar, meðal annars m.t.t. þessarar ógnar. Óskaði stofnunin eftir því að fá afhentar endurskoðaðar verklagsreglur félagsins og boðaði jafnframt að framkvæmd yrði vettvangsrannsókn hjá félaginu til þess að staðreyna hvort farið væri eftir þeim verkferlum og öryggisráðstöfunum sem lýst er í verklagsreglunum, sbr. bréf stofnunarinnar frá 6. desember 2013. Var jafnframt boðað í bréfi stofnunarinnar að félagið myndi bera hluta útlagðs kostnaðar við framkvæmd úttektarinnar, s.s. vegna aðkeyptrar sérfræðipjónustu. Nova ehf. sendi Póst- og fjarskiptastofnun, þann 3. janúar 2014, öryggishandbók félagsins sem og rekstrarhandbók upplýsingatækni en þar kemur hvort tveggja fram öryggisstefna félagsins sem og umræddar verklagsreglur.

#### 3.2 Boðun úttektar

Póst- og fjarskiptastofnun samdi, á grundvelli 3. mgr. 3. gr. laga, nr. 69/2003, um Póst- og fjarskiptastofnun, við Capacent ehf. um að framkvæma úttektir samkvæmt kröfum ISO/IEC 27001 á verklagsreglum fimm fjarskiptafyrirtækja um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna, sbr. ákvæði 7. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga, þ.e. Nova ehf., Fjarskiptum hf., Símanum hf., IP fjarskiptum ehf. (Tal) og Hringdu ehf. Í framhaldi af undirritun samnings sendi stofnunin bréf, dags. 27. febrúar 2014, til framangreindra fjarskiptafyrirtækja og úttektin boðuð.

Fram kom í bréfinu að megináhersla verkefnisins væri að taka út með hvaða hætti meðhöndlun fjarskiptaumferðaupplýsinga samkvæmt 42. gr. laga er háttáð hjá þessum fyrirtækjum. Þá kom fram að markmið úttektar væri jafnframt að auka vitund um öryggi og meðferð þeirra fjarskiptaumferðarupplýsinga en ekki eingöngu að gera athugasemdir við verklag fyrirtækjanna hvað þetta varðar. Þá sagði í bréfinu:

„Sú aðferðarfræði sem beitt verður við úttekt tekur mið af „Stjórnkerfi upplýsingaöryggis samkvæmt ISO/IEC 27001:2005“. Verða mælikvarðar um gæði

stýringa útfærðir og munu taka mið af völdum stýringum úr „Starfsvenjum fyrir stjórnun upplýsingaöryggis samkvæmt ISO/IEC 27002:2005“.

Í úttektinni verður skoðað hvernig meðhöndlun fjarskiptaumferðaupplýsinga er háttað hjá fjarskiptafyrirtækjunum. Mun úttektaraðili óska eftir kynningu á hvernig staðið er að meðferð þeirra upplýsinga sem um ræðir. Í framhaldi verður ákveðið, í samráði við viðkomandi fyrirtæki, hvaða starfsmenn verður rætt við. Í úttektinni mun úttektaraðili hafa til hliðsjónar verklag, verklagsreglur viðkomandi fjarskiptafyrirtækis, borið saman við valdar stýringar úr ISO/IEC 27002:2005 og gæði stýringa metnar. Úttektin mun að mestu leyti byggjast á viðtölum við starfsmenn fjarskiptafyrirtækjanna sem úttektaraðili óskar eftir að hitta á þeirra starfsstöð.

Komi upp sú staða, að mati úttektaraðila, að gera þurfi töluverðar úrbætur mun viðkomandi fjarskiptafyrirtæki fá frest til að bregðast við. Úttektaraðili mun í framhaldinu funda með viðkomandi fjarskiptafyrirtæki til að staðfesta hvort það hafi orðið við athugasemdum sem gerðar voru. Er þetta í raun síðari hluti úttektar og verður framkvæmd áður en gengið verður frá niðurstöðuskýrslu.“

Var í bréfinu einnig farið yfir fyrirhugaðan tímaramma úttektanna og skiptingu kostnaðar. Þá var óskað eftir því að fjarskiptafyrirtækin tilnefndu tengilið sem úttektaraðili og stofnunin myndu beina samskiptum sínum að.

### *3.3 Tölvupóstur Nova*

Póst- og fjarskiptastofnun barst tölvupóstur frá Nova ehf., dags. 10. mars sl., þar sem fram kom að þótt félagið gerði ekki athugasemdir, að svo stöddu, við framangreint bréf stofnunarinnar frá 27. febrúar 2014 en áskildi það sér rétt til þess á síðari stigum. Í tölvupóstinum var jafnframt tilgreint að félagið vonaðist til að eiga góð samskipti við alla sem að málinu kæmu. Var þess óskað að félagið fengi skýrar leiðbeiningar og fyrirfara um þau atriði er félagið varðar, svo sem fundi, kynningar eða annað sem gæti átt við.

## **IV.**

### **Skýrsla úttektaraðila**

#### *4.1 Helstu niðurstöður*

Capacent ehf. framkvæmdi úttekt á verklagsreglum Nova ehf. um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna þann 9. apríl 2014 og skilaði lokaskýrslu sinni til Póst- og fjarskiptastofnunar þann 28. maí sl. Fram kemur í skýrslunni að tekin hafi verið viðtöl við starfsmenn félagsins og kannað hversu upplýstir þeir voru um lög og reglur fyrirtækisins. Þá sýndu þeir úttektaraðila hvernig þeir vinna með og meðhöndla fjarskiptaumferðarupplýsingar. Í flestum tilvikum hafi viðtalið farið fram á starfsstöð starfsmannsins. Þá hafi einnig verið haldinn vinnufundur með forstöðumönnum félagsins við upphaf úttektar.

Helstu niðurstöður Capacent ehf. við úttekt hjá Nova ehf. eru settar fram á bls. 4 í skýrslunni. Þar segir:

„Niðurstöður úttektar benda til að farið sé að mestu eftir 42. gr. fjarskiptalaga sem segir að gögnum skuli eytt innan ákveðins tíma. Þó fannst tilfelli þar sem eldri gögn voru aðgengileg. Um er að ræða gagnagrunn [þær] sem notaður var til prófunar á virkni á þjónustuvef. Er það eina tilvikið þar sem upplýsingar eldri en 6 mánaða fundust í kerfum Nova.

Við úttekt komu í ljós tvö minniháttar frábrigði sem talin eru þess eðlis að mati úttektaraðila að æskilegt væri að Nova geri úrbætur á.

Viðskiptavinir eru ekki upplýstir fyllilega um hvernig upplýsingar um þá verða notaðar líkt og 42. gr. fjarskiptalaga segir til um.

Hefur fyrirtækið sett sér reglur um helstu þætti sem varða meðhöndlun fjarskiptaumferðarupplýsinga.

Vitundarkynning starfsmanna varðandi öryggismál er til fyrirmyndar, en árlega eru starfsmenn upplýstir um öryggismál í Nova skólanum auk þess sem starfsmenn skrifa undir trúnaðaryfirlýsingu.

Einnig komu í ljós þrjár athugasemdir og þrjú tækifæri til að bæta.“

#### 4.2 Minniháttar frábrigði

Í úttekt Capacent ehf. komu í ljós tvö atvik hjá félaginu sem úttektaraðili mat sem minniháttar frábrigði og taldi að þörf væri á að félagið bætti úr. Í fyrsta lagi kom í ljós við skoðun að til er gagnagrunnur sem notaður er í prófunum sem hafði að geyma fjarskiptaumferðarupplýsingar sem hefði átt að vera búið að eyða eða gera órekjanlegar og varðar við 1.-3. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga. Nánar tiltekið þá var um að ræða gögn á prófunargrunni Nova ehf., þ.e. [ ... ]<sup>5</sup>, þar sem prófaðar voru breytingar á móti þjónustuvef Nova ehf. Í skýrslunni segir að „[t]ekið er eftir að um er að ræða gögn allt aftur til 2007.“

Í öðru lagi var um að ræða skort á upplýsingaskyldu til áskrifenda félagsins. Fram kemur í niðurstöðuskýrslunni að skilmálar félagsins séu aðgengilegir á vefsvæði þar sem fram koma upplýsingar um hvaða gögn séu geymd og að geymslutími sé sex mánuðir. Aftur á móti hafi komið fram í viðtali við starfsmann að „... viðskiptavinir eru í langflestum tilvikum ekki upplýstir um skilmála Nova fyrirfram. Þannig er áskrifandinn ekki upplýstur um hvernig upplýsingar um notkun hans verða notaðar eða hversu lengi þær verða geymdar.“

#### 4.3 Önnur atriði

Úttektaraðili setti fram þrjár athugasemdir og þrjú tækifæri til að bæta í niðurstöðuskýrslu sinni. Þær athugasemdir sem settar voru fram varða tilvísanir trúnaðaryfirlýsinga í reglur án þess að þær væru tilgreindar með heiti, að merkingar trúnaðarskjala mætti bæta og misræmi væri á milli lýsingu verklagsreglu og raunverulegri framkvæmd hennar. Hvað varðar tækifæri til að bæta benti úttektaraðili á að bæta mætti auðkenni útgefna skjala með útgáfunúmeri, að

---

<sup>5</sup> Fellt út vegna trúnaðar.

gera mætti greinanlegri gildandi skjöl og reglur og samræma mætti auðkenni fyrir aðgang að gögnum í prufuumhverfi og raunumhverfi.

## V.

### Athugasemdir Nova ehf.

#### 5.1 Bréf Póst- og fjarskiptastofnunar, dags. 11. ágúst 2014

Póst- og fjarskiptastofnun óskaði athugasemda Nova ehf. við niðurstöðuskýrslu úttektar Capacent ehf. með bréfi dags. 11. ágúst sl. Var skýrslan sjálf fylgiskjal bréfs stofnunarinnar. Í bréfi stofnunarinnar sagði m.a. að „[n]iðurstöður úttektarinnar sýna að brigður eru á að ákvæði 1. mgr., sbr. 2. og 3. mgr., og 5. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga séu og hafi að fullu verið virt af félaginu. Kallar slíkt á aðgerðir af hálfu Póst- og fjarskiptastofnunar, í formi ákvörðunar þar um, enda ber stofnuninni lögum samkvæmt að hafa eftirlit með framkvæmd fjarskiptalaga, sbr. 1. tl. 3. gr. laga, nr. 69/2003, um Póst- og fjarskiptastofnun og 2. mgr. 2. gr. laga, nr. 81/2003, um fjarskipti.“

Í bréfinu tilgreindi Póst- og fjarskiptastofnun sérstaklega með hvaða hætti hin *minniháttar frábrigði* vörðuðu ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga, þ.e. að, í fyrsta lagi, með því að hafa, þann 9. apríl 2014, varðveitt fjarskiptaumferðarupplýsingar allt aftur til ársins 2007 í [ ... ]<sup>6</sup> sem notaður er í prófunum félagsins hafi ákvæði 1. mgr., sbr. 2. og 3. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga ekki verið að fullu virt. Í öðru lagi, með því að tryggja ekki að áskrifendur séu upplýstir fyrir fram, um hvaða gögn um fjarskiptanotkun eru tekin til úrvinnslu og hversu lengi úrvinnsla muni standa, hafi félagið ekki að fullu virt ákvæði 5. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga.

Þrátt fyrir að þau *minniháttar frábrigði* sem fram komu við úttekt séu, að mati úttektaraðila og Póst- og fjarskiptastofnunar, ekki umfangsmikil er ljóst að Póst- og fjarskiptastofnun hefur það lögbundna hlutverk að hafa eftirlit með framkvæmd fjarskiptalaga. Komi í ljós að í starfsemi fjarskiptafyrirtækja sé að finna frávik frá skýrum ákvæðum laganna verður stofnunin að bregðast við slíku í formi ákvörðunar. Póst- og fjarskiptastofnun boðaði því í framangreindu bréfi sínu, dags. 11. ágúst sl., að stofnunin hygðist taka ákvörðun til samræmis við niðurstöður úttektarinnar.

Í bréfi sínu óskaði stofnunin athugasemda Nova ehf. til þeirrar boðuðu afstöðu stofnunarinnar, við niðurstöðuskýrslu Capacent ehf. sem og bauð félaginu að tjá sig um framkvæmd úttektarinnar að öðru leyti. Eins óskaði stofnunin eftir upplýsingum frá félaginu um með hvaða hætti félagið hygðist bregðast við þeim *minniháttar frábrigðum* sem að fram komu í úttektinni og varða ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga.

#### 5.2 Svarbréf Nova ehf., dags. 1. september 2014

##### 5.2.1 Almennt

Póst- og fjarskiptastofnun barst svarbréf frá Nova ehf., dags. 1. september sl. Í bréfi félagsins er farið stuttlega yfir málavexti og bréfasamskipti þess við stofnunina í málinu. Þá er vísað til þess að niðurstaða úttektarinnar sé í meginatriðum sú að framkvæmd félagsins sé fullnægjandi og jafnvel til fyrirmyndar, þótt tvö *minniháttar frábrigði* hafi verið tilgreind í niðurstöðuskýrslunni.

---

<sup>6</sup> Fellt út vegna trúnaðar.

Nova ehf. tekur fram að það hafi ávallt lagt mikla áherslu á öryggi hvað varðar meðferð persónuupplýsinga í allri starfsemi sinni. Telur félagið að skilmálar félagsins sem og niðurstöðu úttektar Capacent ehf. sýni að afar vel sé gætt að öryggismálum við meðferð persónuupplýsinga, að mikil áhersla sé lögð á að starfsmenn félagsins séu upplýstir sem og að þess sé gætt að reglum sé ávallt fylgt í rekstri þess.

Nova ehf. gerir athugasemdir við niðurstöður úttektarinnar og túlkun Póst- og fjarskiptastofnunar á þeim. Í bréfinu segir að um hafi verið að ræða *minniháttar frábrigði* frá 42. gr. fjarskiptalaga sem úttektaraðili taldi að æskilegt væri að Nova ehf. gerði úrbætur á. Að mati félagsins er um að ræða atvik sem ekki geta talist brjóta gegn orðalagi ákvæðisins.

### 5.2.2 Fjarskiptaumferðarupplýsingar

Í bréfi Nova ehf. kemur fram að eitt tilvik hafi fundist þar sem eldri gögn en sex mánaða hafi verið aðgengileg. Í bréfinu segir:

„Fyrri frábrigðið sem vísað er til í úttektarskýrslu Capacent að því skilyrði samkvæmt 42. gr. fjarskiptalaga að gögnum skuli eytt innan tiltekins tíma. Eitt tilvik fannst þar sem eldri gögn voru aðgengileg, en samkvæmt skýrslunni var um að ræða gagnagrunn sem notaður var til prófunar á virkni á þjónustuvef. Í erindi PFS frá 11. ágúst sl. er sá skilningur lagður í atvikið að um væri að ræða „geymslu gagna allt aftur til ársins 2007 í prófunargagnagrunni Nova ehf. þar sem prófaðar eru breytingar á móti þjónustuvef félagsins.“ Þykir þetta varða við 1.-3. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga.“

Nova ehf. hafnar því að geymsla á tilgreindum gagnagrunni, sem félagið telur frekar, vegna smæðar hans, vera skrá en gagnagrunn, feli í sér brot á 42. gr. fjarskiptalaga. Um hafi verið að ræða lítið safn (skrá) með númerum og notkun á árinu 2007 eingöngu. Alls ekki hafi verið um að ræða safn fjarskiptaumferðarupplýsinga allt aftur til ársins 2007 líkt og orðalag úttektarskýrslunnar gefi til kynna. Að mati félagsins er orðalag skýrslunnar villandi hvað þetta varðar. Þær upplýsingar sem fundust í umræddri skrá hafi verið um númer sem notuð voru til prófana áður en félagið hóf starfsemi sína og hafi starfsmenn félagsins notað nýjar númeraraðir og númer Nova ehf., þ.e. 77xxxxx, til þessara prófana. Er mjög erfitt, langsótt eða jafnvel ómögulegt að rekja númerin til ákveðinnar persónu.

Að mati félagsins nær skylda samkvæmt ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga til gagna um fjarskiptaumferð *notanda* sem, skv. 25. tl. 3. gr. laganna sé „*einstaklingur eða lögaðili sem notar eða sækir um að nota almenna fjarskiptaþjónustu*.“ Því geti umrædd skrá ekki fallið undir gildisvið ákvæðisins enda var, í fyrsta lagi, ekki um almenna fjarskiptaumferð notanda að ræða heldur voru starfsmenn verðandi fjarskiptafyrirtækis að nota símanúmer til prófana á kerfum félagsins áður en það hóf starfsemi á markaði. Í öðru lagi hafi ekki, af sömu ástæðu, verið um almenna fjarskiptaþjónustu að ræða. Fyrirtækið hafi ekki verið starfandi á markaði á þessum tíma.

Félagið bendir sérstaklega á að komið hafi í ljós villa í upplýsingagjöf Nova ehf. til úttektaraðila, að því leyti að talið var að skráin hafi verið notuð sjálfvirkt í prófunarkerfum Nova ehf. Hins vegar hafi komið í ljós eftir að úttekt lauk að slíkt hafi ekki verið raunin.

Skráin hafi verið „ ... *vistuð á [ ... ]*”, p.e. *hún var ekki notuð af prófunarkerfum Nova.*“ Því hafi verið um að ræða lítinn og úreltan prófunargrunn sem innihélt færslur frá ótilgreindu tímabili árið 2007 sem hvorki teljast til almennrar fjarskiptaumferðar eða fjarskiptaþjónustu. Þá segir í bréfinu að þessari skrá hafi nú verið eytt.

Nova ehf. telur einnig að eðlilegt hefði verið að félagið hefði fengið niðurstöðuskýrslu Capacent ehf. til skoðunar áður en grunnur væri lagður að fyrirhugaðri ákvörðun. Hefði slíkt verið gert hefði félagið haft tækifæri á að koma fram með framangreindar útskýringar og leiðréttu umrætt atriði og varpa ljósi á tilurð og efni umræddrar skrár.

### 5.2.3 Upplýsingagjöf til áskrifenda

Hvað varðar frávík frá ákvæði 5. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga vísar Nova ehf. til þess að í skýrslu Capacent ehf. segi að viðskiptavinum félagsins sé ekki bent sérstaklega á hvaða reglur gildi hjá fyrirtækinu um meðhöndlun persónuupplýsinga sem félaginu er skylt að gera samkvæmt fjarskiptalögum. Þetta sé byggt á viðtali við starfsmann þar sem fram hafi komið að viðskiptavinir séu í langflestum tilvikum ekki upplýstir um skilmála félagsins fyrir fram.

Nova ehf. bendir á að í skilmálum félagsins sé að finna greinargóðar skýringar á því hvernig persónuupplýsingar eru meðhöndlaðar af félaginu. Eins bendir félagið á að ekki verði annað skilið af úttektarskýrslu Capacent ehf. en að úttektaraðili sé því sammála þar sem ekki er gerð sérstök athugasemd við skilmálanna sjálfa. Í svarbréfinu segir enn fremur að skilmálar félagsins séu „ ... *kynntir fyrir öllum viðskiptavinum félagsins strax við upphaf viðskipta þegar þeim er sendur staðlaður tölvupóstur þar sem skilmálar félagsins eru kynntir.*“

Að mati félagsins er eðlilegt og í samræmi við ákvæði 5. mgr. 42. gr. laganna að tilkynning sem þessi fari fram strax við upphaf viðskipta. Samkvæmt ákvæðinu skal félagið upplýsa áskrifendur fyrir fram um hvaða gögn um fjarskiptanotkun eru tekin til úrvinnslu og hversu lengi hún mun standa. Hins vegar er ekki frekari leiðbeiningar að finna í ákvæðinu eða frumvarpi er varð að fjarskiptalögum um á hvaða tímamarki tilkynning teljist hafa verið gefin fyrir fram eða með hvaða hætti viðskiptavinir skuli upplýstir.

Í svarbréfi félagsins er einnig fjallað um skuldbindingargildi skilmálanna en þar segir:

„Samkvæmt almennum skilmálum Nova skuldbindur hver hver sá sem nýtur þjónustu Nova sig til þess að hlíta þeim skilmálum sem gilda um notkun þjónustu fyrirtækisins á hverjum tíma. Með viðskiptum sínum við félagið hafa viðskiptavinir þess þannig skuldbundið sig til þess að hlíta skilmálum félagsins, enda er þeim strax við upphaf viðskipta tilkynnt um það sérstaklega og þeim veitt færi á að kynna sér skilmálana.

Með framangreindum hætti er öllum viðskiptavinum tilkynnt strax í upphafi hvernig farið er með persónuupplýsingar hjá félaginu. Er sú framkvæmd að mati Nova í fullu samræmi við ákvæði fjarskiptalaga og ekki unnt að gera ríkari kröfur til fjarskiptafyrirtækja en leiðir af ákvæðum laganna.“

---

<sup>7</sup> Fellt út vegna trúnaðar.

#### 5.2.4 Ekki tilefni til ákvörðunar

Að mati Nova ehf. er ekki tilefni til þess að Póst- og fjarskiptastofnun taki ákvörðun um að ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga hafi verið brotið á grundvelli þeirra *minniháttar frábrigða* sem Capacent ehf. bendir á í niðurstöðuskýrslu sinni um úttektina. Um hafi verið að ræða atriði sem skilgreind voru sem minniháttar af úttektaraðila, auk þess sem að félagið telur að hvorugt atvikið geti talist brot gegn ákvæðinu. Setur félagið fram það mat sitt að taki Póst- og fjarskiptastofnun ákvörðun á grundvelli slíkra minniháttar frábrigða dragi það úr vægi úrræða stofnunarinnar.

Telur Nova ehf. að ákvörðun um brot á 42. gr. fjarskiptalaga sé alvarlegur áfellingdómur fyrir fjarskiptafyrirtæki og til þess fallinn að hafa áhrif á rekstrargrundvöll viðkomandi fyrirtækis. Það er því mat félagsins að það verði að vera sterkur grundvöllur að baki ákvörðun um slík brot en ekki sé um slíkt að ræða í þessu tilviki þar sem aðeins er „ ... *um minniháttar frábrigði að ræða sem ekki geta talist fela í sér brot á ákvæðinu samkvæmt orðalagi þess.*“

Fram kemur í bréfi Nova ehf. að telji Póst- og fjarskiptastofnun að forsendur séu til þess að gera strangari kröfur til fjarskiptafyrirtækja um það hvaða upplýsingar falli undir ákvæði 1. mgr. 42. aðrar en upplýsingar um notendur sem og hvernig standa skuli að öflun samþykkis á grundvelli 4. mgr. ákvæðisins telur félagið að stofnunin þurfi að rökstyðja það álit sitt og veita félögunum rétt til andmæla og veitt svigrúm til aðlögunar.

Að lokum fagnar félagið að Póst- og fjarskiptastofnun hafi framkvæmt umrædda úttekt og telur það jákvætt að virkt eftirlit sé til staðar með því mikla og viðvarandi flæði persónuupplýsinga sem á sér stað og þeim ströngu reglum sem um það gilda. Eykur það, að mati Nova ehf., öryggisvitund aðila á markaði og hvetji seljendur og notendur fjarskiptaþjónustu til þess að vera meðvitaðir um framfylgni þeirra reglna sem gilda.

Tekur Nova ehf. fram að samskipti við úttektaraðila sem og Póst- og fjarskiptastofnun hafi verið góð og að verkefnið hafi styrkt félagið til að standa sig sem best og á fullnægjandi hátt gagnvart viðskiptavinum félagsins og ákvæðum laga. Aftur á móti hafi félagið orðið fyrir miklum vonbrigðum með þá fyrirætlan Póst- og fjarskiptastofnunar að „ ... *leggja svo harðan dóm á félagið, sem niðurstaða um brot gegn fjarskiptalögum er, vegna minniháttar frábrigða sem úrskurðaraðili telur æskilegt að gera úrbætur á ...* “. Að mati félagsins stenst það ekki meginreglur stjórnisýsluréttarins um m.a. meðalhóf og ekkert sem að knýr á um að slík ákvörðun sé tekin. Vonast Nova ehf. til þess að stofnunin falli frá fyrirætlan sinni um töku ákvörðunar en leggur jafnframt áherslu á að félagið sé ávallt reiðubúið til þess að eiga jákvæð og uppbyggileg samskipti við stofnunina svo stuðla megi að bættara öryggi öllum til hagsbóta.

## VI. Forsendur og niðurstaða

### 6.1 Almenn

Í upphafi telur Póst- og fjarskiptastofnun rétt að gera stuttlega grein fyrir aðferðarfræði sem notuð er við úttekt á grundvelli ISO staðla og stýringa og svo mati á því hvort ákvæði fjarskiptalaga teljist uppfyllt.

Póst- og fjarskiptastofnun áréttar að það eiga ekki allar stýringar staðalsins snertiflöt við ákvæði fjarskiptalaga, t.d. þær er varða útgáfunúmer verklagsreglu, flokkun upplýsingaeigna o.þ.h., og leggur stofnunin hvorki beint mat á þær né tekur afstöðu til þeirra. Hlutverk Póst- og fjarskiptastofnunar er hins vegar, í fyrsta lagi, að hafa eftirlit með því að skilyrði lagaákvæða fjarskiptalaga, t.d. kröfu um eyðingu gagna og upplýsingaskyldu fjarskiptafyrirtækja, séu tekin inn í gæðakerfi og, í öðru lagi, að hafa eftirlit með að þeim skilyrðum lagaákvæðanna sé fylgt af fjarskiptafyrirtækjum.

Þegar gæði stýringa samkvæmt ISO eru mældar er þeim skipt niður í fimm mismunandi gæðastig, þ.e. í *framúrskarandi*, *góð*, *ásættanleg*, *ófullnægjandi* og *óviðunandi*. Í úttekt Capacent ehf. voru þessi gæðastig og niðurstöður úttektirnar stillt upp á móti kröfum 42. gr. fjarskiptalaga. Capacent ehf. skipti hlítini við kröfur ákvæðisins jafnframt í fimm flokka, þ.e. *í lagi*, *tækifæri til að bæta*, *athugasemd*, *minniháttar frábrigði* og *meiriháttar frábrigði*.

Í úttekt sem gerð er út frá viðmiðum ISO stýringa er þannig að finna mismunandi stig fyrir alvarleika á fráviki á hlítingu við ákveðnar stýringar. Getur því verið um ákveðið frávik frá stýringu að ræða sem þó leiðir ekki til þess að viðkomandi aðili telst ekki standast skoðun á grundvelli staðalsins. Sambærileg aðferðarfræði getur ekki átt við um skýrar kröfur lagaákvæða. Þótt brot gegn lagaákvæðum geti verið mismunandi að umfangi þá er ekki í lagalegum skilningi hægt að tala um *minniháttar frábrigði* frá skyldum eða kröfum lagaákvæðis sem ekki felur um leið í sér brot gegn viðkomandi ákvæði. Þannig fæst ekki staðist að þótt úttektaraðili hafi ekki fundið nein tilvik um *meiriháttar frábrigði* frá ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga, sem kallaði á tímasetta áætlun til að stöðva brot gegn ákvæðinu, að ekki felist í *minniháttar frábrigði* brot gegn skyldum og kröfum lagaákvæðis. Póst- og fjarskiptastofnun getur ekki litið framhjá því ef upp koma tilvik þar sem ákvæði fjarskiptalaga er ekki að fullu virt enda skal stofnunin framfylgja lögnum, sbr. t.d. 1. tl. 1. mgr. 3. gr. og 4. gr. laga, nr. 69/2003, um Póst- og fjarskiptastofnun. Gildir þá einu hvort sem að um *minniháttar* eða *meiriháttar frábrigði* hafi fundist hjá fjarskiptafyrirtækjum þeim er úttekt var gerð hjá.

Í boðunarbréfi stofnunarinnar, dags. 27. febrúar sl., á fyrirhugaðri úttekt var tilgreint að ef upp kæmi sú staða, að mati úttektaraðila, að gera þurfi töluverðar úrbætur muni koma til annarrar úttektar til að staðreyna hvort að brugðist hafi verið við. Þetta bar ekki að skilja með þeim hætti að stofnunin hygðist ekki bregðast við ef fram kæmi að ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga væri ekki uppfyllt. Heldur bar að skilja það svo að ef um *meiriháttar frábrigði* væri að ræða fæli það í sér það umfangsmikið brot að frekari eftirfylgni af hálfu stofnunarinnar væri þörf. Það að niðurstaða úttektar sýndi að einungis væri um *minniháttar frábrigði* að breytir ekki að um frávik var að ræða frá skýrum kröfum ákvæðis 42. gr. laganna um hvernig



fjarskiptaumferðarupplýsingar skuli meðhöndlaðar. Er það skylda stofnunarinnar að bregðast við slíkum frávikum frá ákvæðum laganna í starfsemi fjarskiptafyrirtækja.

Í þessu samhengi verður einnig að horfa til þess að í tilvikum *minniháttar frábrigða* er jafnframt að finna frávik frá kröfum 42. gr. fjarskiptalaga. Þótt að fjarskiptafyrirtæki hafi getað brugðist samstundis við umræddu frábrigði og aðlagð verklag sitt að skilyrðum ákvæðisins er ljóst að brigður voru á að skilyrði ákvæðisins væru uppfyllt þegar úttekt átti sér stað. Hvernig brugðist er við slíkri ábendingu úttektaraðila eftir á breytir engu þar um.

### 6.2 Meðalhófsregla stjórnarsýslulaga

Póst- og fjarskiptastofnun hafnar sjónarmiði Nova ehf. að með töku ákvörðunar sé brotið gegn meðalhófsreglu 12. gr. stjórnarsýslulaga nr. 37/1993. Það að stofnunin þurfi að taka sérstaka ákvörðun um að félagið hafi ekki að fullu virt ákvæði fjarskiptalaga getur ekki falið í sér brot á meðalhófi þrátt fyrir að þegar hafi verið brugðist við þeim atriðum sem varða ákvæðið. Að mati Póst- og fjarskiptastofnunar væri óeðlilegt ef fjarskiptafyrirtæki gæti með almennum hætti vísað til meðalhófsreglu stjórnarsýslulaga og komist hjá ákvörðun stofnunarinnar með því einu að viðurkenna brot sitt á ákvæðum laganna.

### 6.3 Varðveisla Nova ehf. á fjarskiptaumferðarupplýsingum

Líkt og að framan hefur verið rakið komu í ljós við úttekt eitt *minniháttar frábrigði* er varðaði 1. mgr., sbr. 2. og 3. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga. Um var að ræða tilvik þar sem, samkvæmt úttektarskýrslu, þann 9. apríl 2014 hafi fundist upplýsingar um fjarskiptaumferð allt aftur til ársins 2007 í [ ... ]<sup>8</sup> sem notaður er í prófunum félagsins.

Póst- og fjarskiptastofnun getur tekið undir þau sjónarmið sem fram koma í andmælabréfi Nova ehf., dags. 1. september sl., um að athugasemdir Capacent ehf. hafi verið minniháttar og þá sér í lagi þegar horft er til umfangs þeirra kerfa sem sýsla með fjarskiptaumferðarupplýsingar og magn þeirra upplýsinga sem til verða.

Í bréfi Nova ehf. setur félagið fram athugasemdir og útskýringar félagsins á því *minniháttar frábrigði* frá 1. mgr., sbr. 2. og 3. mgr. 42. gr., sem fannst við úttekt. Í fyrsta lagi er gerð athugasemd við villandi orðalag skýrslunnar sem vísar til þess að gögn hafi fundist allt aftur til ársins 2007. Það sé rangt og er tilgreint að einungis hafi verið um að ræða eina skrá sem innihélt upplýsingar frá prófunum starfsmanna árið 2007 og áður en félagið tók formlega til starfa. Vísar félagið til þess að umrædd skrá geti ekki fallið undir ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga. Ekki sé um að ræða gögn um fjarskiptaumferð notenda enda hafi félagið ekki boðið upp á almenna fjarskiptaþjónustu á þessum tíma.

Að mati Póst- og fjarskiptastofnunar verður að líta til orðalags ákvæðis 1. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga til að marka umfang þess og gildissvið. Í málgreininni er vísað til þess að gögnum um fjarskiptaumferð *notenda* sem geymd eru og fjarskiptafyrirtæki vinnur úr skal eyða eða gera nafnlaus þegar þeirra er ekki lengur þörf við afgreiðslu ákveðinnar fjarskiptasendingar. Að mati stofnunarinnar afmarkast ákvæðið af því hverjir teljast *notendur* og hvað telst til *gagna um fjarskiptaumferð*.

---

<sup>8</sup> Fellt út vegna trúnaðar.

Hugtakið *notandi* er sérstaklega skilgreint í 25. tl. 3. gr. fjarskiptalaga og telst vera „[e]instaklingur eða lögaðili sem notar eða sækir um að nota almenna fjarskiptaþjónustu.“ Í hugtakinu *almenn fjarskiptaþjónusta* felst að fjarskiptaþjónusta, sbr. 15. tl. 3. gr. laganna sé almenn, þ.e. að hún sé í boði fyrir alla þá sem gerast áskrifendur hjá félaginu. Þá er þjónusta almenn í þeim skilningi að neytendur eiga alla jafna rétt á að fjarskiptafélag geri við þá samning um að veita þeim fjarskiptaþjónustu, sbr. ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar nr. 1/2014 og úrskurð úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála í máli nr. 3/2014.

Ljóst er að Nova ehf. hóf starfsemi í árslok 2007 og því ljóst að félagið var ekki, að mati Póst- og fjarskiptastofnunar, að veita almenna fjarskiptaþjónustu nema í desember 2007. Þá er eins ljóst að hefðu fundist persónugreinanlegar fjarskiptaumferðarupplýsingar allt aftur til ársins 2007 hefði verið um mjög umfangsmikið brot á ákvæði 42. gr. fjarskiptalaga að ræða og í raun falið í sér að engar ráðstafanir hafi verið gerðar hjá félaginu að eyða gögnunum eða gera þær ópersónugreinanlegar allt frá upphafi starfsemi þess.

Póst- og fjarskiptastofnun fellst á athugasemdir og skýringar Nova ehf. þess efnis að ekki er um frávík frá 1. mgr., sbr. 2. og 3. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga að ræða. Það er jafnframt mat Póst- og fjarskiptastofnunar að þær upplýsingar sem fundust í [ ... ]<sup>9</sup>geti ekki talist falla undir gildissvið ákvæðis 42. gr. fjarskiptalaga. Ekki hafi verið um fjarskiptaumferðarupplýsingar *notenda* að ræða. Skilgreining fjarskiptalaga á hugtakinu *notandi* setur það skilyrði að hann sé að nota, eða sækja um að nota, almenna fjarskiptaþjónustu. Nova ehf. var ekki verið búið að hefja fjarskiptastarfsemi sína og var því ekki að bjóða almenna fjarskiptaþjónustu. Var um upplýsingar frá prófunum starfsmanna félagsins að ræða. Stofnunin mun því falla frá boðaðri ákvörðun sinni hvað varðar ákvæði 1. mgr., sbr. 2. og 3. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga.

Að framangreindu er ljóst að úttektin leiddi í ljós að ekkert tilvik fannst hjá Nova ehf. um að til staðar væru persónugreinanleg gögn um fjarskiptaumferð *notenda* í kerfum félagsins. Niðurstöður úttektarinnar sýna því að skilyrði ákvæðis 1. mgr., sbr. 2. og 3. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga eru virt af Nova ehf.

#### 6.4 Vinnsla Nova ehf. á fjarskiptaumferðarupplýsingum

Líkt og áður segir kom í ljós í úttekt Capacent hf. *minniháttar frábrigði* er varðaði 5. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga. Segir í niðurstöðuskýrslunni að viðskiptavinir félagsins séu í flestum tilvikum ekki upplýstir um skilmála Nova ehf. fyrir fram. Þannig sé áskrifandinn ekki upplýstur um hvernig upplýsingar um notkun hans verða notaðar eða hversu lengi þær verða geymdar.

Í svari Nova ehf. er þessu mótmælt. Segir að félagið telji það að senda skilmála með tölvupósti á tölvupóstfang viðskiptavinar við upphaf viðskipta uppfylli kröfur 5. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga. Félagið vísar jafnframt til þess að ákvæði skilmála félagsins séu ítarleg hvað varðar meðhöndlun og vinnslu ganga um fjarskiptaumferð.

Við skoðun Póst- og fjarskiptastofnunar á skilmálum Nova ehf. er ljóst að þar koma fram ítarlegar upplýsingar um úrvinnslu gagna, tilgang hennar og tímalengd. Að mati

---

<sup>9</sup> Fellt út vegna trúnaðar.

stofnunarinnar verður að ætla að almennir viðskiptaskilmálar félags geti, líkt og Nova ehf. gerir, verið nýttir til að uppfylla skilyrði ákvæðisins, séu þeir rétt útfærðir og kynntir áskrifendum, enda verður að gera þá lágmarkskröfu til neytenda að þeir lesi og kynni sér almenna viðskiptaskilmála þeirrar þjónustu sem þeir hyggjast kaupa af fjarskiptafyrirtæki. Þannig telur Póst- og fjarskiptastofnun að það fasta verklag sem lýst er í svarbréfi Nova ehf., þess efnis að tölvupóstur sé sendur á áskrifanda við stofnun viðskiptasambands, sem inniheldur m.a. skilmála félagsins, teljist uppfylla skilyrði 5. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga um fyrir fram upplýsingagjöf um vinnslu gagna um fjarskiptanotkun hans, enda er í skilmálum að finna ítarlegar upplýsingar þar um.

Hins vegar verður að horfa til ríkra krafna ákvæða 4. og 5. mgr. 42. gr. um að áskrifanda séu veittar ítarlegar upplýsingar um vinnsluna áður en hann tekur afstöðu til þess hvort hann samþykki hana. Þannig á það jafnframt að vera val áskrifanda hvort hann heimili félaginu vinnslu upplýsinga um fjarskiptanotkun sína og þarf viðkomandi fjarskiptafyrirtæki að afla upplýsts samþykkis hans fyrir vinnslunni. Sönnunarbyrði fyrir því að slíks samþykkis áskrifanda hafi verið aflað hvílir á viðkomandi fjarskiptafyrirtæki.

Þannig verður áskrifandi að hafa raunverulegt val um það hvort hann heimili úrvinnslu á upplýsingum um fjarskiptanotkun sína. Almenn tilgreining fjarskiptafyrirtækis í almennum viðskiptaskilmálum þess um hvernig úrvinnslu úr gögnum er háttáð, tímalengd hennar o.þ.h. samræmist ekki að fullu ríkum kröfum ákvæðis 4. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga, sbr. einnig álit starfshóps 29. gr. um að skilyrði almennra skilmála verði að uppfylla skilyrði ákvæðis persónuverndarlaga um *samþykki*, þótt upplýsingagjöfin sem slík, þ.e. efni skilmálanna, geti samræmst kröfum 5. mgr. 42. gr. fjarskiptalaga.

Ef almennir skilmálar fjarskiptafyrirtækis eru notaðir í þessu samhengi verður í slíkum skilmálum að vera að finna ítarlegar upplýsingar um vinnslu fjarskiptaumferðarupplýsinga, eða skýra tilvísun til þess hvar slíkar upplýsingar er að finna, sem og að upplýsts samþykkis áskrifenda er aflað, þ.e. að hann hafi raunverulegt val og geti hafnað úrvinnslu upplýsinga. Sé slíkt að finna í skilmálunum verður að telja að skilyrði ákvæðanna séu uppfyllt af hálfu fjarskiptafyrirtækja. Póst- og fjarskiptastofnun áréttar þó nauðsyn þess og mikilvægi að slíkir skilmálar séu bæði aðgengilegir og sýnilegir á heimasíðu félagsins ásamt því að vera kynntir sérstaklega fyrir áskrifendum áður en gengið er til viðskipta. Enda ber fjarskiptafyrirtæki lagaleg skylda til þess að kröfur ákvæðisins um upplýsingaskyldu og öflun upplýsts samþykkis, á grundvelli ítarlegar upplýsinga um fyrirhugaða úrvinnslu, séu uppfylltar.

Í bréfi Nova ehf. er því hafnað að ákvæði 5. mgr. 42. gr. hafi verið brotið þar sem finna má ítarlegar upplýsingar um úrvinnslu á fjarskiptaumferðarupplýsingum áskrifenda í almennum skilmálum félagsins sem sendir eru til áskrifenda þess við upphaf viðskiptasambands.

Á grundvelli framangreinds er það niðurstaða Póst- og fjarskiptastofnunar að skilmálar Nova ehf. hafi að geyma nægjanlegar upplýsingar um vinnslu gagna um fjarskiptanotkun, sbr. 5. mgr. 42. gr. ákvæðisins. Þá telur Póst- og fjarskiptastofnun að sending skilmála til áskrifanda við upphaf viðskiptasambands uppfylla skilyrði ákvæðisins um fyrir fram upplýsingaskyldu félagsins, sbr. sama ákvæði. Póst- og fjarskiptastofnun mun því falla frá boðaðri ákvörðun

sinni, sbr. bréf stofnunarinnar frá 11. ágúst sl. Þess efnis að félagið hafi brotið gegn 5. Mgr. 42. gr. fjarskiptalaga.

### *Ákvörðunarorð*

**Nova ehf. stóðst úttekt Póst- og fjarskiptastofnunar á verklagsreglum félagsins um meðferð persónuupplýsinga og eyðingu gagna, sbr. 7. mgr. 42. gr. laga, nr. 81/2003, um fjarskipti.**

**Ekki er að finna frávik frá skilyrðum ákvæðis 1. mgr., sbr. 2. og 3. mgr. 42. gr. laga, nr. 81/2003, um fjarskipti, um eyðingu gagna um fjarskiptaumferð eða kröfu sama ákvæðis um að þau séu gerð nafnlaus, í starfsemi Nova ehf.**

**Almennir viðskiptaskilmálar Nova ehf. og framkvæmd félagsins á upplýsingaskyldu þess uppfylla skilyrði 5. mgr. 42. gr. laga, nr. 81/2003, um fjarskipti.**

**Ákvörðun þessi er kæránleg til úrskurðarnefndar fjarskipta- og póstmála og skal kæran berast úrskurðarnefnd innan fjögurra vikna frá því viðkomandi varð kunnugt um ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar sbr. 13. gr. laga, nr. 69/2003, um Póst- og fjarskiptastofnun og 5. gr. reglugerðar um úrskurðarnefnd fjarskipta- og póstmála. Málskotsgjald fjarskiptafyrirtækis og/eða póstrekanda til úrskurðarnefndar er fjárhæð 150.000 kr., sbr. 6. gr. framangreindrar reglugerðar.**

Reykjavík, 23. desember 2014

---

Hrafnkell V. Gíslason, forstjóri

---

Unnur Kr. Sveinbjarnardóttir